

Vítejte na Základech marketingu

8. 3. 2010

Marketingový výzkum

Marketingový výzkum

- Systematické shromažďování a analýza informací, týkajících se marketingu.
- Zjišťuje různé informace, jako např.:
  - **Potřeby a přání klientů**
  - **Změny v chování klientů**
  - **Postoje a uznávané hodnoty**
  - **Efektivitu marketingové komunikace**
  - **Efektivitu nabízených služeb**
  - **Oprávněnost/smýsluplnost nabízených služeb**
  - **Velikost a rozdělení/segmentaci trhu**

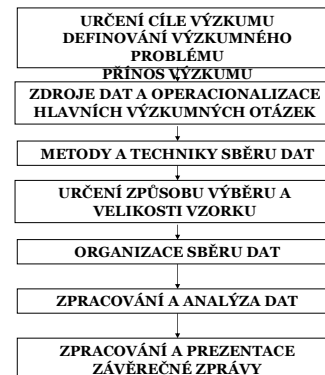
Marketingový výzkum v kontextu řízení a rozhodování

V praxi marketingové řízení s využitím marketingového výzkumu znamená:

- znát (podnikatelský) prostor, ve kterém se organizace pohybuje,
- znát trhy, na kterých chce umístit své výrobky nebo služby,
- znát zákazníky, jejich potřeby a možnosti, názory, postoje, zvyky a stereotypy,
- znát konkurenci,
- přesně znát vnitřní možnosti organizace a její zdroje,
- znát lokální i zahraniční trendy v segmentu nabídky nebo služeb, které poskytuje.

Zdroje dat

- **Primární** – vlastní výzkum zaměřený na zkoumanou problematiku (výzkum v terénu)
- **Sekundární** (výzkum od stolu)
  - vnější (státní statistika, periodika, noviny, internet, výroční zprávy)
  - vnitřní – data z účetnictví, z benchmarkingu a z dalších databází jejichž primární důvod nebyl marketing

Metody a techniky

- Metody – obecnější:
  - Dotazování
  - Pozorování
  - Experiment
- Techniky – konkrétnější, technologie provedení metody
  - Dotazování (písemné, telefonické, on-line, individuální hloubkový, skupinový)
  - Pozorování (zúčastněné, nezúčastněné, přímé, nepřímé)
  - Experiment (laboratorní, přirozený)

Typy výzkumů

- Výzkumy kvantitativní
  - Dostatečně velký reprezentativní vzorek respondentů
  - Zpracovává se pomocí statistických metod
  - Standardizovaným postupem získat názory, chování, hodnoty..
- Výzkumy kvalitativní
  - Soubor respondentů je většinou velmi malý
  - Zjišťuje motivy lidí, příčiny chování
  - Získané výsledky nelze zobecnit na celou populaci.

TYPY KVANTITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Reprezentativní dotazníkové šetření

Je nejznámější výzkumnou metodou, kdy tazatelé pomocí dotazníků zjišťují odpovědi reprezentativního vzorku populace, subjektů trhu, nebo spotřebitelů.

Využívají se uzavřené, otevřené a škálové otázky, často také tzv. podpořená znalost (obrázky, loga, grafy).

Může se vykonávat osobně, telefonicky, nebo písemně.

Získané údaje se dobře statisticky zpracovávají a poskytují věrný obraz o postojích populace, subjektů trhu, nebo spotřebitelů.

TYPY KVANTITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Omnibus

Omnibus je pravidelný vícetematický výzkum.

Provádí se formou osobních rozhovorů na reprezentativním vzorku.

Sledováním více témat pro více klientů se zásadně snižují náklady na zprostředkování požadovaných dat.

TYPY KVANTITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Poštovní anketa

Poskytuje cennou zpětnou vazbu od uživatelů služeb nebo výrobků zadavatele a díky výběru respondentů jako zákazníků zadavatele je velice přesný.

Metoda využívá databázi zadavatele pro adresování dotazníků jeho zákazníkům.

Zkoumají se postoje a návrhy na vylepšení služeb zadavatele.

Pro lepší návratnost dotazníků se doporučuje stimulovat respondenty dárkem nebo extra službami.

TYPY KVANTITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Analýza statistických dat

Je to část procesu přítomná v každém kvantitativním výzkumu, samostatně nabízená také společností, které mají kapacity pro vytvoření výzkumu a sběr dat, ale už ne pro zpracování získaných údajů statistickými metodami.

Zpracování dodaných kvantitativních dat moderními sociologickými technikami.

Aplikace explorační analýzy, t-testu, faktorové analýzy, shlukové analýzy, statistické asociace, korelační analýzy, regresní analýzy, logistické regrese, log-lineární analýzy a jiných.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Brainstorming

Cílem je najít nové pohledy na řešení daného problému a najít tato řešení.

Brainstorming je typ skupinové diskuse, které se účastní nejčastěji experti.

Výhodný jako nástroj podněcování tvořivosti - nápady se necenzurují a všechny se zaznamenávají.

Následuje vyhodnocení a zpracování získaných nápadů → řešení.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Skupinová diskuse (focus group)

Jedná se o velmi účinnou kvalitativní metodu, která umožňuje při znalosti cílové skupiny zákazníků hluboký vhled do zkoumané problematiky.

Cílem je konfrontace názorů diskutujících a pozorování způsobů jejich modifikace vzájemným ovlivňováním členy skupiny navzájem.

Moderátorem řízený rozhovor malé skupiny vybraných osob na stanovené téma.

Příspěvky diskutující neadresují moderátorovi, ale sobě navzájem a vstupují tak do vzájemných vztahů a přesvědčování.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Účastníci jsou příslušníky stejné sociální skupiny – jejich homogenita zaručí podobné vnímání, zkušenosti a komunikační dovednosti na srozumitelné úrovni.

Diskutující mají s diskutovaným problémem osobní zkušenost.

Diskuse není ovlivňována jinými faktory - účastníci nejsou ve vzájemném příbuzenském či jiném vztahu a moderátor je připraven "zkrotit" případné dominantní jedince.

Skupinový rozhovor trvá poměrně dlouho až 1,5 - 2 hodiny.

Zúčastňuje se ho 8 - 12 spotřebitelů, nebo 6 - 7 odborníků - expertů.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

- Využití tzv. kolektivního momentu (stimulu) je účinné a prakticky ověřené. Účastník se při kolektivní akci nechává skupinou strhnout a vyjadřuje se pod vlivem skupiny otevřeným způsobem.
- Metoda si nečiní nároky na reprezentativitu, ale informace a podněty plynoucí z jednotlivých focus groups bývají pro zadavatele podnětné a cenné.
- Z jednotlivých focus group je vhodné pořídit video nahrávku a audio nahrávku pro potřeby interpretace a analýzy odpovědí.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Individuální hloubkový rozhovor

Cílem je odhalit často velmi hluboce zakořeněné příčiny názorů respondenta anebo jeho chování.

Sondážní nestandardizovaný rozhovor, který umožňuje respondentovi volně hovořit a vyjádřit své názory a pocity k předmětu výzkumu.

Tazatel podněcuje respondenta k volné diskusi bez zábrán na daná témata.

Důležité jsou nejenom odpovědi respondenta, ale také (nebo hlavně) jeho reakce.

Trvá zpravidla více jak 1 hodinu a může být se svolením respondenta zaznamenáván pro pozdější analýzu.

Odpovědi vyhodnocuje tazatel - odborník - nejlépe psycholog.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Výrobní výzkum - výrobní test (in hall test, home test)

Metoda testování produktu spotřebiteli.

Je testem laiků, proto je nutné nastavit požadavky na testující na spotřebitelské úrovni.

V podobě dojmového testu se zaměřuje na vnímání výrobku, jeho obalu a image testující osobou a zkoumání očekávání, které toto vnímání přináší.

Lze jej kombinovat s projekcí typického nebo očekávaného spotřebitele.

Jako zkušenostní test se uplatňuje poskytnutí výrobku k vyzkoušení nebo spotřebě.

Konfrontací dojmového a zkušenostního testu může zadavatel zjistit, zda výrobek komunikuje stejné vlastnosti, které skutečně má.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

Mystery shopping

Je výzkumná metoda, umožňující pomocí speciálně školených spolupracovníků vystupujících v utajení v úlohách reálných zákazníků objektivně zhodnotit chování zaměstnanců ve skutečných situacích.

Hodnotí parametry jako jsou dodržování firemní kultury, standardů chování, přístupu k zákazníkům a mnohé další.

Poskytuje zadavateli objektivní informace o skutečné kvalitě služeb poskytovaných v jeho prodejnách, servisech nebo pobočkách.

V podobě mystery shoppingu s tréninkem poskytuje zadavateli doporučení pro nápravu případných slabých stránek a trénink správného řešení daných situací.

TYPY KVALITATIVNÍCH PRŮZKUMŮ

UPE – Utajené hodnocení (pro oblast samosprávy a státní správy)

Tato metoda je obdobou Mystery shopping, ale sofistikovaná metodologie umožňuje testovat např. způsoby chování a vystupování zaměstnanců.

Metoda UPE dokáže zadavateli zprostředkovat validní zpětnou vazbu včetně návrhů na optimalizaci konkrétních momentů komunikativního procesu u vybraných skupin zaměstnanců samosprávy a státní správy.

Literatura

Marketingová literatura

- Příbová, M. a kolektiv: Marketingový výzkum v praxi. Grada Publishing, Praha 1996.
- Foret, M., Stávková, J.: Marketingový výzkum. Jak poznávat své zákazníky. Grada Publishing, Praha 2003.
- P. Hague.: Průzkum trhu, Computer Press, Brno, 2003

Příště uslyšíte...

Příště

strategické plánování

- Strategie zaměřená na růst organizace.
- Strategie směřující k dosažení konkurenční výhody
- Strategie zaměřená na vývoj portfolia